

STEČAJ SA POSTUPKOM RESTRUKTURIRANJA I LIKVIDACIJA POSLOVNIH SUBJEKATA U REPUBLICI SRPSKOJ

Advokatska firma „SAJIĆ“ o.d. Banja Luka
Bul. vojvode Živojina Mišića 49 b, Banja Luka, BiH
tel: +387 51 227 620
fax: +387 51 227 623
mail: info@afsajic.com
www.advokatskafirmasajic.com

SADRŽAJ:

STEČAJ SA POSTUPKOM RESTRUKTURIRANJA

UVOD	2
POSTUPAK RESTRUKTURIRANJA.....	4
PRETHODNI STEČAJNI POSTUPAK.....	8
ORGANI STEČAJNOG POSTUPKA.....	9
POVJERIOCI.....	12
OTVARANJE STEČAJNOG POSTUPKA.....	14
UNOVČAVANJE STEČAJNE MASE.....	16
PRIJAVA POTRAŽIVANJA I ODLUČIVANJE O PRIJAVAMA.....	18
NAMIRENJE STEČAJNIH POVJERILACA	20
POSLEDICE OTVARANJA STEČAJNOG POSTUPKA.....	22

LIKVIDACIJA POSLOVNIH SUBJEKATA

UVOD.....	29
VRSTE LIKVIDACIONOG POSTUPKA	30
ORGANI LIKVIDACIONOG POSTUPKA	33
REDOVAN LIKVIDACIONI POSTUPAK	34
SKRAĆENI DOBROVOLJNI LIKVIDACIONI POSTUPAK	41

Publikaciju pod nazivom
„STEČAJ SA POSTUPKOM RESTRUKTURIRANJA
I LIKVIDACIJA POSLOVNIH SUBJEKATA U REPUBLICI SRPSKOJ“
pripremili su Željko Vlačić i Dragan Stijak.

STEČAJ SA POSTUPKOM RESTRUKTURIRANJA

UVODNI DIO

Procedura provođenja stečajnog postupka utvrđena je Zakonom o stečaju– prečišćeni tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 16/16). U stečajnom postupku se shodno primjenjuju odgovarajuće odredbe Zakona o parničnom postupku ukoliko nisu u suprotnosti sa ciljevima i načelima stečajnog postupka.

Stečajni postupak se sprovodi radi grupnog namirenja povjerilaca stečajnog dužnika, unovčenjem njegove imovine i podjelom prikupljenih sredstava povjeriocima, a što predstavlja jedan od ciljeva stečajnog postupka. Drugi cilj a i novi institut po BIH pravu je postupak restrukturiranja koje se sprovodi se radi uređivanja pravnog položaja dužnika i njegovog odnosa prema povjeriocima, a u cilju nastavka obavljanja njegove djelatnosti i očuvanja radnih mjesta. Treći cilj koji Zakon navodi je reorganizacija stečajnog dužnika radi uređivanja pravnog položaja stečajnog dužnika i njegovog odnosa prema povjeriocima, a naročito radi održavanja njegovog poslovanja i radnih mjesta.

Osnovni razlozi za otvaranje postupka restrukturiranja i stečajnog postupka su različiti jer se postupak restrukturiranja može otvoriti ako se utvrdi postojanje prijeteće platežne nesposobnosti i ako dužnik kasni sa izmirenjem preuzetih obaveza do 60 dana dok je razlog otvaranja stečajnog postupka platežna nesposobnost stečajnog dužnika.

Prijeteća platežna nesposobnost postoji ako dužnik prema planu dospjeća novčanih obaveza neće biti u stanju da izmiri preuzete obaveze plaćanja po dospjeću u narednih 12 mjeseci.

Platežna nesposobnost stečajnog dužnika znači da dužnik nije u stanju izvršavati svoje dospjele i potraživane obaveze plaćanja. U pravilu se smatra da je platežno nesposoban ako 60 dana neprekidno ne izmiruje svoje dospjele novčane obaveze ili mu je račun blokiran 60 dana neprekidno.

Stečajni postupak i postupak restrukturiranja se pokreću pismenim prijedlogom kod nadležnog suda. Za podnošenje prijedloga su ovlašćeni stečajni dužnik i svaki povjerilac koji ima pravni interes za sprovođenje stečajnog postupka. Povjerilac mora učiniti vjerovatnim svoje potraživanje i platežnu nesposobnost stečajnog dužnika i o tome priložiti relevantnu dokumentaciju. Takođe, mora uplatiti predujam po nalogu suda. Kod postupka restrukturiranja potrebna je saglasnost stečajnog dužnika ukoliko se postupak pokreće prijedlogom povjerioca.

U slučaju nastupanja platežne nesposobnosti pravnog lica, organ ovlašćen za zastupanje dužan je bez odlaganja, a najkasnije u roku od 30 dana od dana nastupanja platežne nesposobnosti podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka. Postoji čak i odgovornost organa ovlašćenog za zastupanje za nastalu štetu propisana članom 4. stavom 2. Zakona. Sud je obavezan prijedlog razmotriti u roku od 15 dana od dana njegovog prijema. Prije isteka 15 dana od dana podnošenja urednog prijedloga stečajni sudija donosi odluku o iznosu predujma koji je potreban za finansiranje prethodnog postupka.

Postupak restrukturiranja i stečajni postupak se može provesti nad imovinom: (i) pravnog lica, (ii) dužnika pojedinca (komplementar u komanditnom društvu i osnivač ortačkog društva), (iii) pravnih lica u kojem je većinski kapital u vlasništvu Republike Srpske ili jedinice lokalne samouprave izuzev onih koji se u cjelosti ili djelimično finansiraju iz budžeta. Za otvaranje postupka restrukturiranja i stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom koji u strukturi kapitala ima većinski državni kapital potrebna je prethodna saglasnost Vlade Republike Srpske.

Postupak restrukturiranja i stečajni postupak sprovodi stvarno nadležni sud na čijem se području nalazi sjedište ili prebivalište stečajnog dužnika. Okružni privredni sudovi su stvarno nadležni sudovi koji u prvom stepenu odlučuju u postupcima stečaja i likvidacije kao i u svim sporovima koji nastanu u toku i povodom sprovođenja postupka stečaja i likvidacije, a u skladu sa članom 33 stavom d) Zakona o sudovima Republike Srpske.

Stečajni postupak je hitan i u pravilu traje godinu dana a u složenom slučaju u roku od 2 godine. Ukoliko se stečajni postupak ne završi u roku

od jedne godine, odnosno dvije godine, stečajni sudija će o razlozima produženja roka obavijestiti predsjednika suda. Svi postupci pred sudom i organom uprave, a koji su u vezi sa postupkom restrukturiranja i stečajnim postupkom su hitne prirode i moraju se završiti u roku od 30 dana, odnosno u roku od 60 dana u složenim predmetima.

POSTUPAK RESTRUKTURIRANJA

Zakon o stečaju RS od dana 02.03.2016. godine uveo je postupak restrukturiranja kao novinu u naše zakonodavstvo. U pitanju je sudski postupak koji sud sprovodi prije pokretanja i vođenja stečajnog postupka radi finansijskog i operativnog restrukturiranja dužnika. Finansijsko i operativno restrukturiranje je postupak koji vodi sud u cilju zaključenja sporazuma između povjerilaca i stečajnog dužnika o načinu namirenja potraživanja povjerilaca radi poboljšanja likvidnosti dužnika i otklanjanja stečaja nad njim.

Organi postupka restrukturiranja su Sud i povjerenik koji predstavlja operativni organ i kojeg imenuje stečajni sudija iz reda stečajnih upravnika sa zadatkom da prati poslovanje dužnika, ispita materijalno i finansijsko stanje dužnika, prijavi potraživanja povjerilaca i sa tim upozna stečajnog sudiju, dužnika i povjericu da bi imali uvid u ekonomsko i finansijsko stanje dužnika prije donošenja odluke o zaključenju sporazuma.

Prijedlog za otvaranje postupka restrukturiranja sadrži:

- 1) poslovno ime, sjedište, matični i jedinstveni identifikacioni broj dužnika, broj gl. računa i naziv banke kod koje je otvoren;
- 2) izvještaj o finansijskom stanju i poslovanju dužnika;
- 3) plan finansijskog i operativnog restrukturiranja;
- 4) popis imovine i prava dužnika koja su upisana u odgovarajuće registre;
- 5) dokaz o ukupnoj aktivi i prihodu za prethodnu godinu i broj zaposlenih;

Prijedlog za pokretanje postupka restrukturiranja dostavlja se na obrascu čiji izgled i sadržaj je propisao ministar pravde pravilnikom i isti se objavljuje na oglasnoj tabli suda, elektronskoj tabli i internet stranici APIF-a.

Sud će donijeti odluku o otvaranju postupka restrukturiranja u roku od osam dana nakon što utvrdi da je prijedlog dopušten i osnovan i da je uplaćen predujam za troškove postupka restrukturiranja. Pored opštih podataka rješenje o otvaranju postupka restrukturiranja sadrži i poziv dužnikovim dužnicima da svoje obaveze bez odlaganja ispune dužniku kao i poziv povjeriocima da u roku od 30 dana od objave rješenja u „Službenom glasniku RS“ prijave svoja potraživanja.

Zakon o stečaju RS propisao je i obavezan sadržaj prijave potraživanja a povjerioci uz prijavu mogu priložiti i obrazac za glasanje o planu finansijskog i operativnog restrukturiranja. Prava i obaveze povjerenika takođe su jasno i decidno nabrojane u Zakonu i na neki način su veoma slične opravima i obavezama stečajnih upravnika u stečajnim postupcima.

Ispitno ročište se održava radi ispitivanja prijavljenih potraživanja, a ista se smatraju utvrđenim ako ih nije osporio povjerenik, dužnik ili neko od povjerilaca. Sud sačinjava tabelu priznatih i osporenih potraživanja u kojoj za svako pojedino potraživanje unosi u kojoj mjeri je priznato, odnosno osporeno uz obavezno navođenje razloga.

Prema rezultatima finansijskog i operativnog plana restrukturiranaj i pravu glasa povjerioci postupka restrukturiranja razvrstavaju se u redove:

- 1) povjerioci kojima se utvrđena potraživanja umanjuju u skladu sa njihovom izjavom o smanjenju potraživanja;
- 2) povjerioci kojima se utvrđena potraživanja umanjuju u skladu sa zakonom;
- 3) povjerioci kojima su potraživanja osporena;
- 4) povjerioci na čija potraživanja postupak restrukturiranja ne utiče.

Povjericima koji su saglasni sa predloženim planom finansijskog i operativnog restrukturiranja utvrđenja potraživanja se umanjuju u skladu

sa njihovom izjavom o smanjenju potraživanja. Povjeriocima koji nisu saglasni sa predloženim planom finansijskog i operativnog restrukturiranja utvrđena potraživanja se umanjuju za iznos do 10%, s tim da procenat umanjenja ne može biti nepovoljniji od očekivanog namirenja da do poravnanja u postupku restrukturiranja nije ni došlo.

Sud zakazuje ročište na kojem se raspravlja i glasa o planu finansijskog i operativnog restrukturiranja. Na ročištu prijedlog plana finansijskog i operativnog restrukturiranja obrazlaže ovlašćeni predstavnik dužnika, a nakon toga se izjašnjava povjerenik. Odluku o prihvatanju plana finansijskog i operativnog restrukturiranja donose povjerioci, koji glasaju pismenim putem na obrascu za glasanje.

Sud rješenjem prihvata plan finansijskog i operativnog restrukturiranja i potvrđuje poravnanje u postupku restrukturiranja ako je za plan glasalo najmanje 25% povjerilaca i ako je zbir iznosa potraživanja povjerilaca koji su glasali za plan finansijskog i operativnog restrukturiranja veći od zbira iznosa povjerilaca koji su glasali protiv plana osim:

- 1) ako neko od povjerilaca učini vjerovatnim da se planom finansijskog i operativnog restrukturiranja stavlja u lošiji položaj od onoga u kojem bi bio da plana nema;
- 2) ako iz plana finansijskog i operativnog restrukturiranja proizilazi da nije vjerovatno da će njegovo sprovođenje učiniti dužnika sposobnim za plaćanje do kraja tekuće i naredne dvije godine;
- 3) ako planom finansijskog i operativnog restrukturiranja nije određeno namirenje iznosa koje bi dobili povjerioci da njihova potraživanja nisu osporena.

Rješenje kojim se prihvata plan finansijskog i operativnog restrukturiranja i potvrđuje poravnanje u postupku restrukturiranja ili obustavlja postupak objaviće se na oglasnoj tabli suda, elektronskoj tabli suda, u „Službenom glasniku RS“ i na internet stranici APIF-a i dostavlja strankama.

Pravne posledice otvaranja postupka restrukturiranja nastupaju u momentu objavljivanja rješenja o otvaranju postupka restrukturiranja

na oglasnoj tabli suda. Nakon podnošenja prijedloga za otvaranje postupka restrukturiranja dužnik može obavljati samo plaćanja koja su nužna za redovno poslovanje. U tom periodu ne može otuđivati, niti opterećivati svoju imovinu. Radnici imaju pravo na platu koja ne može biti manja od najniže plate u Republici Srpskoj. Za sve pravne poslove koje dužnik obavlja isti ima obavezu da pribavi prethodnu pismenu saglasnost povjerenika ili suda ukoliko je povjerenik odlukom suda razriješen dužnosti.

Prijavom potraživanja u postupku restrukturiranja, rok za zastaru se prekida od dana podnošenja prijave do dana isteka roka za isplatu koji je određen u poravnanju u postupku restrukturiranja, osim onih potraživanja na koja postupak ne utiče. Parnični, izvršni i upravni postupci pokrenuti protiv dužnika prije otvaranja postupka restrukturiranja prekidaju se danom otvaranja postupka restrukturiranja. Prekinuti postupci nastaviće se na prijedlog tužioca:

- 1) nakon pravosnažnosti rješenja o poravnanju u postupku restrukturiranja ili
- 2) nakon pravosnažnosti rješenja o obustavi postupka restrukturiranja.

PRETHODNI STEČAJNI POSTUPAK

Prethodni stečajni postupak, kao jedan od prvih stadijuma stečajnog postupka, možemo shvatiti i kao postupak provjere boniteta stečajnog dužnika, odnosno provjere da li uopšte postoje razlozi za pokretanje stečajnog postupka.

Na osnovu prijedloga za pokretanje stečajnog postupka, stečajni sudija donosi rješenje o pokretanju prethodnog postupka za utvrđivanje uslova za otvaranje stečajnog postupka. Istim rješenjem stečajni sudija imenuje privremenog stečajnog upravnika koji je dužan utvrditi da li postoje razlozi i uslovi za otvaranje i vođenje stečajnog postupka. Nadalje, stečajni sudija može rješenjem odrediti materijalno-finansijsko vještačenje kao i druge mjere radi obezbjeđenja buduće stečajne mase (član 57. Zakona).

Rješenje o pokretanju prethodnog postupka nad akcionarskim društvom dostavlja se berzi na kojoj se trguje akcijama tih društava u pismenoj ili elektronskoj formi i to najkasnije sledećeg dana od dana donošenja.

Stečajni sudija može odlučiti o prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka bez pokretanja prethodnog postupka ako predlagač uz prijedlog za otvaranje stečajnog postupka dostavi dokumentaciju u skladu sa članom 53. Zakona o stečaju RS.

Tokom trajanja prethodnog postupka ugovorni partner stečajnog dužnika ne može otkazati trajni obligacioni odnos. Privremeni stečajni upravnik dužan je da namiri potraživanja radnika, kao i doprinose po osnovu rada radnika samo u slučaju ako su radnici ostali u radnom odnosu. Ako radnici ne ostanu u radnom odnosu, prava na naknadu iz radnog odnosa, kao i potraživanja doprinosa ne prestaju, ali se mogu ostvariti kao stečajna potraživanja.

Privremeni stečajni upravnik obezbjeđuje imovinu stečajnog dužnika i stara se o njoj, vrši procjenu da li se poslovanje stečajnog dužnika može nastaviti djelimično ili u cjelini kao i druge poslove i zadatke u skladu sa Zakonom. Privremeni stečajni upravnik je dužan ispitati da li će imovina

stečajnog dužnika pokriti troškove postupka i da li postoji razlog za otvaranje stečajnog postupka te o tome podnijeti izvještaj sudu u roku od 30 dana od imenovanja. Nakon prijema izvještaja privremenog stečajnog upravnika stečajni sudija će zakazati ročište za raspravljanje o prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka. Na osnovu rasprave o prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka, stečajni sudija će donijeti rješenje o otvaranju stečajnog postupka ili rješenje o odbijanju prijedloga za pokretanje stečajnog postupka i to u roku od 3 dana od zaključenja ročišta.

ORGANI STEČAJNOG POSTUPKA

Stečajni sudija – vodi i upravlja stečajnim postupkom od podnošenja prijedloga za otvaranje do završetka stečajnog postupka, nadležan za sva pitanja u vezi stečajnog postupka. On imenuje vještake i revizore, privremenog stečajnog upravnika, članove privremenog odbora povjerilaca i stečajnog upravnika te vrši pravni nadzor nad radom privremenog stečajnog upravnika i stečajnog upravnika u skladu sa Zakonom. Dakle, stečajni sudija je i operativni i nadzorni organ stečajnog postupka.

Stečajni upravnik – može se definisati kao poseban organ stečajnog postupka koji pod nadzorom stečajnog sudije i povjerilaca vrši poslove stečajnog dužnika, a koji se sastoje u prikupljanju i unovčavanju imovine dužnika i namirenju povjerilaca. Određuje se odlukom o otvaranju stečajnog postupka i od tog momenta zastupa stečajnog dužnika. Prava i obaveze stečajnog upravnika su regulisana članom 73. Zakona, a takođe je propisana i odgovornost stečajnog upravnika tako da je, ukoliko skrivljeno povrijedi obaveze koje je dužan izvršavati, obavezan nadoknaditi prouzrokovanu štetu svim učesnicima stečajnog postupka (član 74. Zakona). Zakon dalje propisuje da je stečajni upravnik obavezan neposredno nakon preuzimanja službe zaključiti kod osiguravajućeg

društva osiguranje od odgovornosti za sve rizike koji su povezani sa njegovom djelatnošću. Visinu osigurane sume određuje stečajni sudija u zavisnosti od toga kolika je očekivana stečajna masa i uzimajući u obzir posebne okolnosti postupka s tim da najniža osigurana suma iznosi 50.000,00 KM. Odredbe o osiguranju od odgovornosti ne odnose se na stečajne postupke male vrijednosti. Jedan stečajni upravnik može voditi jedan stečajni postupak, a izuzetno, kada to zahtijevaju naročito opravdani razlozi, jedan stečajni upravnik mož istovremeno voditi dva stečajna postupka.

Skupština povjerilaca – prvu saziva stečajni sudija i on rukovodi istom. Zakonom nisu detaljno regulisana ovlašćenja skupštine povjerilaca. Prva skupština povjerilaca se saziva odlukom o otvaranju stečajnog postupka dok se svaka kasnija saziva ili na prijedlog stečajnog upravnika, odbora povjerilaca ili na prijedlog najmanje pet povjerilaca, koji zajedno zastupaju najmanje jednu petinu svih prijavljenih iznosa potraživanja. Pravo glasa u skupštini povjerilaca imaju samo povjerioci koji su prijavili svoja potraživanja i čija potraživanja nisu osporena. U skupštini povjerilaca se glasa srazmjerno visini potraživanja, a odluka se donosi ako je suma iznosa potraživanja povjerilaca koji su glasali za odluku veća od polovine sume iznosa potraživanja prisutnih povjerilaca.

Na prvoj skupštini povjerilaca koja uslijedi nakon postavljanja stečajnog upravnika skupština može izabrati drugog stečajnog upravnika na prijedlog najmanje pet povjerilaca, koji zajedno zastupaju najmanje jednu petinu svih prijavljenih iznosa potraživanja. Stečajni sudija rješenjem odlučuje o angažovanju novog i smjeni dosadašnjeg stečajnog upravnika protiv koga imaju pravo žalbe dosadašnji stečajni upravnik, stečajni dužnik i svaki povjerilac s tim da žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Odbor povjerilaca – je prije svega organ koji u stečajnom postupku zastupa interese povjerilaca. Članove odbora povjerilaca bira skupština. Ista će se izabrati iz redova povjerilaca u kome moraju biti zastupljene sledeće grupe povjerilaca: stečajni povjerioci sa najvišim potraživanjima, stečajni povjerioci sa malim potraživanjima, predstavnici radnika stečajnog dužnika i različni povjerioci. Izuzetno, za članove odbora mogu biti

postavljena i lica koja bi mogla doprinijeti radu odbora zbog posjedovanja stručnog znanja.

Stečajni sudija može imenovati privremeni odbor povjericilaca koji će funkcionisati do izbora odbora povjericilaca ako je to u interesu povjericilaca.

Odbor povjericilaca nadzire (ima pravo da vrši neposredne kontrole) i usmjerava, ali i podržava rad stečajnog upravnika. Ima pravo da zahtijeva podnošenje izveštaja i polaganje računa od stečajnog upravnika. Za pojedine značajne pravne poslove stečajnog upravnika kao što su otuđenje i sticanje nekrenina društva, pokretanje i zastupanje u parnicama i drugim poslovima propisanim Zakonom biće potrebna saglasnost odbora povjericilaca, a ukoliko isti nije postavljen, tada će skupština povjericilaca biti nadležna za davanje saglasnosti. Ukoliko se na dvije uzastopne sjednice ova dva organa ne donese odluka o davanju saglasnosti, takvu saglasnost može dati stečajni sudija.

Za smjenjivanje nekog člana odbora povjericilaca nadležan je stečajni sudija, koji će donijeti odluku o smjenjivanju bilo po službenoj dužnosti ili na zahtjev člana odbora ili skupštine povjericilaca na koju član odbora povjericilaca ima pravo žalbe koja ne odlaže izvršenje te odluke.

Sastoji se od neparnog broja članova koji nije veći od sedam. Odbor povjericilaca obavlja svoj rad na sjednicama, a prvu sjednicu na kojoj biraju predsjednika po službenoj dužnosti saziva stečajni sudija na prijedlog stečajnog upravnika ili većine članova odbora povjericilaca. Odbor povjericilaca je dužan da na svaku sjednicu pozove stečajnog sudiju. Sjednica se može održati ako je prisutna većina ukupnog broja članova odbora, a odluke se donose prostom većinom glasova prisutnih članova.

POVJERIOCI

Stečajni povjerioci su lični povjerioci stečajnog dužnika, čija potraživanja proizlaze iz pravnih odnosa sa stečajnim dužnikom. Ta potraživanja, koja su nastala prije otvaranja stečajnog postupka, namiruju se u stečajnom postupku nakon namirenja troškova stečajnog postupka iz tzv. opšte stečajne mase u užem smislu. Potraživanja stečajnih povjerilaca su postojala u vrijeme otvaranja stečajnog postupka. Osnovni uslov da bi se stečajni povjerioci tretirali kao takvi, jeste da su njihova potraživanja nastala.

Po Zakonu stečajni povjerioci se svrstavaju u tri isplatna reda:

- 1) stečajni povjerioci opšteg isplatnog reda – povjerioci koji u trenutku otvaranja stečajnog postupka imaju opravdan imovinski zahtjev prema stečajnom dužniku, a ne spadaju u više ili niže isplatne redove;
- 2) stečajni povjerioci viših isplatnih redova – (i) povjerioci čija potraživanja potiču iz perioda privremene uprave i koja nije mogao namiriti ni privremeni, a ni stečajni upravnik; (ii) zaposleni stečajnog dužnika sa potraživanjima iz radnog odnosa najduže za posljednjih 12 mjeseci do dana otvaranja stečajnog postupka ali samo u visini zakonom utvrđene najniže plate i obračunatih doprinosa na najnižu platu.
- 3) stečajni povjerioci nižih isplatnih redova – namiruju se sledećim redoslijedom a pri istom rangu srazmjerno prema odnosu njihovih iznosa: (i) kamate koje teku od otvaranja stečajnog postupka na potraživanja stečajnih povjerilaca; (ii) troškovi nastali učešćem stečajnih povjerilaca u postupku; (iii) novčane kazne, globe, prekršajne kazne i novčane prinude, kao i posljedice nekog krivičnog djela ili prekršaja koje obavezuju na novčana plaćanja; (iv) potraživanja koja se odnose na neku besplatnu činidbu stečajnog dužnika; (v) potraživanja koja se odnose na povrat zajma

koji nadomješta kapital nekog osnivača ili potraživanja koja su s tim izjednačena.

Izlučni povjerioci su povjerioci, kojima pripada neko stvarno ili obligaciono pravo, na osnovu kojeg mogu zahtijevati da se određene stvari, koja nisu sredstva dužnika, izdvoje iz stečajne mase. Pravo na izlučivanje ne može se ostvariti u prethodnom postupku, a može se ostvariti najranije nakon izvještajnog ročišta. Ako je predmet izlučivanja neophodan za nastavak poslovanja stečajnog dužnika, stečajni upravnik može odgoditi zahtjev za izlučenje na period od 90 dana počev od izvještajnog ročišta. Ukoliko je nakon isteka ovog perioda predmet izlučivanja u sledećih 90 dana i dalje potreban za nastavak poslovanja stečajnog dužnika, potrebna je saglasnost stečajnog sudije. Rješenje se dostavlja stečajnom upravniku i izlučnom povjeriocu koji imaju pravo žalbe.

Do izvještajnog ročišta izlučnom povjeriocu pripadaju samo prava potraživanja zbog prekomjerne istrošenosti predmeta izlučivanja. Nakon izvještajnog ročišta izlučnom povjeriocu pripadaju prava na naknadu zbog korištenja tog predmeta i ima pravo da bude u potpunosti namiren za sve gubitke vrijednosti stvari za koju je vezano izlučno pravo. Ako stečajni upravnik nije u mogućnosti da isplati vrijednost te stvari onda izlučni povjerilac ima pravo da izluči tu stvar nakon što ostavi rok stečajnom upravniku u trajanju od 8 dana.

Razlučni povjerioci su povjerioci, koji imaju pravo odvojenog namirenja iz određenih stvari ili drugih sredstava stečajnog dužnika.

Razlučni povjerioci su:

- 1) hipotekarni povjerioci i povjerioci zemljišnog duga;
- 2) povjerioci koji su zakonom, pljenidbom, sporazumom pred sudom ili pravnim poslom stekli neko založno pravo;
- 3) povjerioci kojima je stečajni dužnik radi obezbjeđenja prenio neko pravo;
- 4) povjerioci kojima pripada pravo zadržanja.

Međutim, ako je novčano potraživanje razlučnog povjerioca veće od vrijednosti stvari ili prava na kome postoji pravo odvojenog namirenja, za nepodmireni višak povjerilac učestvuje u postupku.

Povjerioci stečajne mase su povjerioci stečajnog dužnika, čija potraživanja spadaju u troškove i dugove stečajne mase. Ono što je kod ovih povjerilaca specifično, jeste da njihova prava nastaju poslije otvaranja stečajnog postupka, i to u vezi sa prikupljanjem, očuvanjem i unovčenjem stečajne mase. Potraživanja tih povjerilaca se namiruju u cijelosti i to prije potraživanja stečajnih povjerilaca. Znači, ta potraživanja se namiruju prvenstveno u odnosu na ostala potraživanja.

OTVARANJE STEČAJNOG POSTUPKA

Stečajni sudija otvara stečajni postupak nad imovinom stečajnog dužnika nakon što primi izvještaj privremenog stečajnog upravnika (zajedno sa mišljenjem vještaka), ako je prijedlog dopušten, ako postoji stečajni razlog i ako će imovina stečajnog dužnika prema predviđanju biti dovoljna da pokrije troškove postupka. U slučaju da imovina nije dovoljna, a prijedlog je dopušten i osnovan, stečajni sudija može da donese odluku o pokretanju stečajnog postupka jedino ako zainteresovano lice uplati predujam za pokriće troškova. Ako je imovina stečajne mase nedovoljna za vraćanje predujma uplaćenog za troškove postupka, lice koje je uplatilo takav predujam može zahtijevati povrat od svakog lica koje je bilo obavezno a svojom krivicom je propustilo da podnese prijedlog za pokretanje stečajnog postupka. U određenim slučajevima sudija može rješenjem o pokretanju stečajnog postupka zakazati ročište za utvrđivanje uslova za otvaranje stečajnog postupka.

Stečajni sudija može odlučiti da direktno otvori stečajni postupak i bez provođenja prethodnog postupka ako je prijedlog: (i) podnio likvidacioni upravnik ili (ii) povjerilac koji ima pravosnažno rješenje o izvršenju i ako je

to rješenje neizmireno već 90 dana. U ovom drugom slučaju, sudija prihvata kao pretpostavku da je dokazano kako postojanje obaveze dužnika tako i nemogućnost dužnika da plaća.

Rješenje o otvaranju stečajnog postupka – sadrži (i) firmu ili lično ime, poslovno sjedište ili adresu prebivališta stečajnog dužnika; (ii) lično ime i adresu stečajnog upravnika; (iii) datum i sat otvaranja stečajnog postupka i podatak da li je stečajni dužnik odnosno organ ovlašten za zastupanje stečajnog dužnika podnio prijedlog za otvaranje stečajnog postupka u roku od 30 dana od dana nastupanja platežne nesposobnosti. Ako sat otvaranja nije naveden, trenutkom otvaranja se smatra podne onog dana kada je doneseno rješenje.

Rješenje o otvaranju stečajnog postupka sadrži i pozive povjericima da prijave svoja potraživanja i to u roku od 30 dana od dana objavljivanja oglasa, odnosno prijema rješenja. Takođe se pozivaju povjerioci da stečajnog upravnika obavijeste koja prava osiguranja potražuju na predmetima imovine stečajnog dužnika. Potrebno je navesti predmet na kome se potražuje pravo osiguranja, vrsta i razlog nastanka prava osiguranja kao i osigurano potraživanje. U rješenju o otvaranju stečajnog postupka, pozivaju se i dužnikovi dužnici da izvrše svoje obaveze prema stečajnom dužniku.

U rješenju o otvaranju stečajnog postupka stečajni sudija mora odrediti i ročišta za održavanje skupštine povjerilaca. Izvještajno ročište je ročište na kome se razmatra izvještaj stečajnog upravnika i odlučuje o daljem toku stečajnog postupka. Ne smije se održati prije ročišta za ispitivanje potraživanja, a ni po proteku 15 dana od dana održavanja ročišta za ispitivanje potraživanja, dok se mogu održati istovremeno. Na ročištu za ispitivanje se ispituju prijave potraživanja a period između isteka roka za prijave i ročišta za ispitivanje treba da iznosi najmanje 8, a najviše 30 dana. Oglas (rješenje) o otvaranju stečajnog postupka ističe se na oglasnoj tabli suda. Isto tako, taj oglas se istog dana objavljuje i u Službenom glasniku Republike Srpske i internet stranici APIF-a. Tim momentom nastupaju pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka i one traju do okončanja postupka.

Kopija rješenja dostavlja se nadležnom tužilaštvu, Poreskoj upravi RS i Upravi za indirektno oporezivanje BIH koje se obavještava i ako do otvaranja stečajnog postupka ne dođe usljed nedostatka mase. Rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad akcionarskim društvom dostavlja se berzi na kojoj se trguje akcijama tog društva u pismenoj ili elektronskoj formi i to najkasnije sledećeg dana od dana donošenja. Isto rješenje se dostavlja i APIF-u. Stečajni sud dužan je narediti upise u odgovarajuće javne registre i to: (i) upis otvaranja stečajnog postupka; u registar poslovnih subjekata uz firmu ili naziv stečajnog dužnika upis oznake „u stečaju“ i upis imena stečajnog upravnika u ribrilu lica ovlaštena za zastupanje(ii) upis odbijanja prijedloga za otvaranje usljed nedostatka mase u slučaju da je stečajni dužnik pravno lice koje prestaje da postoji odbijanjem usljed nedostatka mase; (iii) upis okončanja stečajnog postupka.

UNOVČAVANJE STEČAJNE MASE

Stečajni upravnik je dužan bez odlaganja unovčiti imovinu koja ulazi u stečajnu masu odmah nakon izvještajnog ročišta prilikom čega je dužan da se pridržava odluke skupštine ili odbora povjerilaca o uslovima i načinu prodaje. Predmeti od vrijednosti koji pripadaju dužniku (gotov novac, vrijednosni papiri i dragocjenosti) će se, otvaranjem stečajnog postupka osigurati, a odbor povjerilaca može odrediti gdje će se i pod kojim uslovima pohraniti ili uložiti. Stečajni upravnik sastavlja popis predmeta imovine dužnika, koji će predstavljati stečajnu masu. Taj popis će sadržavati i vrijednost svakog predmeta, s tim što se mogu navesti i dvije vrijednosti (dva iznosa za predmet), ako od toga zavisi dužnikovo poslovanje. Procjena pojedinih dijelova imovine može da se povjeri vještacima.

Stečajna masa iz koje se namiruju povjerioci predstavlja ukupnu masu novčanih sredstava i obuhvata: (i) novčana sredstva dužnika koja su postojala na dan otvaranja stečajnog postupka i koja se prebacuju sa računa dužnika, koji se gasi, na novi račun dužnika; (ii) novčana sredstva ostvarena prodajom stvari iz dužnikove imovine, bez obzira da li se radi o nepokretnim ili pokretnim stvarima; (iii) potraživanja naplaćena u stečajnom postupku

Stečajni upravnik imovinu prodaje u faktičkom i pravnom stanju u kakvom se ta imovina nalazi u momentu prodaje i na kupca prenosi obim prava kojim stečajni dužnik raspolaže u momentu prodaje. Stvari dužnika koje ulaze u stečajnu masu prodaju se na način, koji zavisi od toga, da li su te stvari nepokretne ili pokretne i da li je u pitanju unovčavanje imovine sa teretom ili bez tereta. Prilikom prodaje tj. unovčavanja imovine dužan je da se pridržava odluke skupštine ili odbora povjerilaca o uslovima i načinu prodaje.

Unovčavanje nepokretnosti bez tereta obavlja se po uslovima i na način kako to odredi skupština povjerilaca. Skupština može odrediti najnižu prodajnu cijenu ispod koje se ne može imovina unovčiti a može i obavezati kupca da nastavi obavljati i obavlja privredne djelatnosti određeni period, da zaposli određeni broj radnika, izvrši investiciona ulaganja i druga. Prodaja se vrši javnim nadmetanjem, javnim prikupljanjem ponuda i neposrednom prodajom. Ako stečajni upravnik ne uspije unovčiti nepokretnost na dvije javne prodaje, prema gore navedenim uslovima, odbor povjerilaca, odnosno skupština ako odbor povjerilaca nije osnovan određuje najnižu cijenu ispod koje se nepokretnost ne može prodati na dvije javne prodaje. Ako je prethodno naveden pokušaj prodaje ostao bezuspješan, stečajni upravnik može nepokretnost unovčiti javnim prikupljanjem ponuda bez isticanja najniže cijene ako je saglasan odbor povjerilaca odnosno skupština. Ukoliko stečajni upravnik ne uspije unovčiti nepokretnost istu će izdvojiti iz stečajne mase i predati je povjeriocima srazmjerno njihovim potraživanjima ako oni to prihvate. Ako skupština povjerilac odbije da odredi uslove i način unovčenja nepokretnosti (bez tereta) stečajnog dužnika, nepokretnosti se unovčavaju u skladu sa

pravilima izvršnom postupka, ako to nije u suprotnosti sa odredbama Zakona o stečaju.

Unovčavanje nepokretnosti sa teretima (razlučnim pravom) unovčava se u skladu sa propisima o prinudnom izvršenju. U oglasu o prodaji nepokretnosti stečajni upravnik utvrđuje vrijednost nepokretnosti, način prodaje i uslove prodaje. Na prvoj javnoj prodaji nepokretnost se ne može prodati ispod $\frac{1}{2}$ procijenjene vrijednosti, a na drugoj ispod $\frac{1}{3}$ procijenjene vrijednosti. Ako se nepokretnost ne bude mogla prodati ni na drugoj prodaji, na svakoj narednoj javnoj prodaji najniža cijana po kojoj se nepokretnost može prodati smanjuje se za 10% od prethodne vrijednosti. Razlučni povjerilac može preuzeti nepokretnost ukoliko ne uspije javna prodaja, ako to nije suprotno interesima drugih povjerilaca. Za prodaju nepokretnosti neposrednom pogodbom potrebna je saglasnost razlučnog povjerioca.

Zakonom je ostavljena mogućnost prodaje dužnika kao pravnog lica, uz obavezu stečajnog upravnika da obavijesti razlučne povjerioce o prodaji jer ukoliko se isti protive takvoj prodaji sud može odlučiti da se predmeti na kojima postoji razlučno pravo prethodno izdvoje i unovčavaju po pravilima prinudnog izvršenja. Ovakava prodaja stečajnog dužnika kao pravnog lica ne može se vršiti suprotno propisima kojima se uređuje zaštita konkurencije.

PRIJAVA POTRAŽIVANJA I ODLUČIVANJE O PRIJAVAMA

Povjerioci pismenim putem prijavljuju svoja potraživanja. Svaka prijava mora sadržati sve potrebne podatke o povjeriocu i samom potraživanju (član 169. Zakona). Razlučni i izlučni povjerioci prijavljuju svoja potraživanja u skladu sa prirodom njihovih potraživanja. U slučaju da potraživanje glasi na stranu valutu, povjerilac će ga prijaviti u domaćoj valuti. Isplata se može vršiti i u stranoj valuti, ukoliko se imovina ili dio

imovine dužnika sastoji iz gotovinskih sredstava strane valute. Stečajni sud je dužan unijeti u tabelu svako prijavljeno potraživanje sa podacima navedenim u članu 169. Zakona koja se zajedno sa priloženim prijavama i ispravama izlaže u oglasnoj i elektronskoj tabli suda na uvid svim učesnicima i to najmanje 8 dana prije ročišta za ispitivanje.

Na ispitnom ročištu prisutni su stečajni upravnik, povjerioci koji su prijavili svoja potraživanja, kao i druga lica, koja mogu pružiti informacije o postojanju i visini prijavljenih potraživanja. Ispitivanje prijavljenih potraživanja povjerilaca obavlja stečajni sudija na ispitnom ročištu koje se održava i ako nisu prisutni svi povjerioci koji su prijavili svoja potraživanja a uredno su pozvani.

Potraživanja prijavljena nakon isteka roka za prijavljivanje mogu se ispitati na ispitnom ročištu ako to predloži stečajni upravnik. Potraživanja prijavljena nakon isteka roka za prijavljivanje koja nisu ispitana na ispitnom ročištu, kao i potraživanja, koja su prijavljena najkasnije 3 mjeseca nakon održavanja prvog ispitnog ročišta, mogu se ispitati na posebnom, naknadnom, ispitnom ročištu. Posebno ispitno ročište će se održati na prijedlog povjerilaca koji nisu blagovremeno prijavili svoje potraživanje uz uslov da u roku od 15 dana solidarno uplate predujam za pokriće troškova tog ročišta. *Naknadne prijave regulisane su članom 172. Zakona.*

Prije ispitivanja prijava povjerilaca, stečajni upravnik dužan je da upozna povjerioce sa postojanjem izlučnih i razlučnih prava. Pravilo je da se potraživanja ispituju po vremenu prijavljivanja. Stečajni upravnik je obavezan da se o svakom potraživanju izjasni, odnosno da li ga priznaje ili osporava. Stečajni sudija u listu sa tabelom unosi bilješku o rezultatu ispitivanja i ko je uložio prigovor (prigovor stečajnog povjerioca ili dužnika ne sprečava priznanje). Upis u tabelu ima dejstvo kao pravosnažna presuda u pogledu iznosa i ranga priznatih potraživanja. Osporena potraživanja stečajni upravnik može priznati na naknadnom ispitnom ročištu a po zahtjevu stečajnog povjerioca ili pismenim saopštenjem stečajnom sudu.

Ako je stečajni upravnik osporio neko potraživanje, *povjerilac se upućuje u parnicu* radi utvrđenja osporenog potraživanja. Ako je osporeno

potraživanje za koje postoji izvršni naslov, *stečajni upravnik je dužan podići tužbu* da dokaže osnovanost osporavanja. *Stečajni dužnik ili povjerilac mogu pokrenuti parnicu* da dokažu osnovanost osporavanja ako su na ispitnom ročištu osporili prijavljeno potraživanje. U svim navedenim slučajevima, stranka mora da pokrene parnicu u roku od 30 dana od dana ispitnog ročišta na kojem je potraživanje osporeno jer će se u suprotnom smatrati da se odrekla prava na pokretanje parnice.

NAMIRENJE STEČAJNIH POVJERILACA

Stečajni upravnik može, nakon ispitnog ročišta, da počne sa namirenjem stečajnih povjerilaca koji po vlastitoj procjeni može vršiti djelimične diobe. Prije svake diobe dužan je da pribavi saglasnost odbora povjerilaca ili skupštine povjerilaca ukoliko odbor povjerilaca nije postavljen. Stečajni upravnik će prije diobe sačiniti popis potraživanja koja se uzimaju u obzir prilikom diobe i taj popis se stavlja na uvid svim učesnicima u prostorijama stečajnog suda. Takođe je dužan da objavi zbir potraživanja i iznos stečajne mase koji stoji na raspolaganju za diobu. Povjerioci, kojima je potraživanje osporeno, moraju dokazati, u roku od 15 dana od dana objavljivanja diobnog popisa (taj rok je prekluzivan), da su pokrenuli parnični postupak za utvrđivanje potraživanja. Prigovor stečajnog dužnika ili stečajnog povjerioca nije od uticaja osim ako se u prekluzivnom roku dokaže da je sud usvojio prigovor kao osnovan. Ako se dokaz o pokretanju parničnog postupka podnese blagovremeno, onda se dio koji otpada na to potraživanje zadržava kod diobe sve dok je parnica u toku.

Povjerilac koji ima pravo na odvojeno namirenje (razlučni povjerilac), dužan je najkasnije u prekluzivnom od 15 dana od dana objavljivanja diobnog popisa podnijeti dokaz stečajnom upravniku, da se i za koji iznos odrekao odvojenog namirenja ili da nije odvojeno namiren ili da unovčavanje dobra koje služi za obezbjeđenje nije dovelo do namirenja ličnog potraživanja. Ako se dokaz ne podnese blagovremeno, njegovo se potraživanje kod diobe ne uzima u obzir. Naprijed navedeno se neće

primijeniti ako je stečajni upravnik ovlašten za unovčavanje predmeta na kome postoji različno pravo ili ako taj predmet još nije unovčio.

Povjerioci koji nisu uzeti u obzir kod djelimične diobe, a koji naknadno ispunе uslove dobijaju iz preostale stečajne mase prilikom sljedeće diobe unaprijed iznos koji ih izjednačava sa ostalim povjeriocima. Stečajni upravnik je dužan da izvrši promjene diobnog popisa u roku tri dana nakon isteka prekluzivnog roka od 15 dana.

Kod diobe povjerioci mogu stečajnom sudu podnijeti prigovor na diobni popis u roku od 8 dana nakon isteka prekluzivnog roka od 15 dana. Odluka stečajnog suda kojom se prigovori odbijaju, dostavlja se povjeriocu i stečajnom upravniku. Povjerilac može protiv te odluke da uloži žalbu neposredno višem sudu u roku od 8 dana. Odluka stečajnog suda kojom se naređuje ispravka popisa dostavlja se povjeriocu i stečajnom upravniku i stavlja na uvid učesnicima u prostorijama suda. Protiv rješenja o prigovoru pravo na žalbu imaju stečajni upravnik i povjerilac. Rok za žalbu počinje teći sa danom kada je odluka stavljena na uvid učesnicima.

Na ročištu za završnu diobu stečajni sudija će sa povjeriocima i stečajnim upravnikom razmotriti prijedlog diobe koji se može mijenjati ili dopunjavati. Ukoliko nema prijedloga za izmjenu i dopunu ili nakon što su isti usvojeni, stečajni sudija daje saglasnost na prijedlog diobe. Nakon što je stečajni sudija dao saglasnost na prijedlog diobe, stečajni upravnik je dužan izvršiti diobu. Stečajni upravnik je dužan na ročištu za završnu diobu položiti završni račun i podnijeti izvještaj. Stvari koje se ne mogu unovčiti mogu se povjeriocima prepustiti po procijenjenoj vrijednosti uz zaračunavanje na priznata potraživanja ukoliko oni na to pristanu. U protivnom se one mogu uručiti crvenom krstu ili nekoj drugoj humanitarnoj organizaciji ili imaju da se izruče stečajnom dužniku, odnosno članu društva. Stečajni upravnik podnosi dokaz stečajnom sudu o izvršenoj diobi. Između objavljivanja poziva za ročište za glavnu diobu i njegovog održavanja mora proći rok od najmanje 15 dana, a najviše 30 dana. U stečajnim postupcima koji se odnose na preduzeća organizovana kao akcionarska društva obavještenje o zakazanom ročištu za glavnu diobu, kao i obavještenje o rezultatima završne diobe, dostavlja se berzi

na kojoj se trguje akcijama tog preduzeća, u pismenoj ili elektronskoj formi, najkasnije sljedećeg dana od dana zakazivanja ročišta za završnu diobu, odnosno izvještaja o završnoj diobi. Stečajni upravnik je dužan da položi kod suda iznose koji su bili zadržani kod glavne diobe.

POSLEDICE OTVARANJA STEČAJNOG POSTUPKA

a) Opšte dejstvo otvaranja stečajnog postupka

Otvaranjem stečajnog postupka, prava stečajnog dužnika da upravlja i raspolaže imovinom koja pripada stečajnoj masi kao i prava organa, prokuriste, zastupnika i punomoćnika stečajnog dužnika prelaze na stečajnog upravnika. Raspolaganja stečajnog dužnika nakon otvaranja stečajnog postupka predmetima stečajne mase su bez pravnog dejstva, a stečajni upravnik može zahtijevati povrat predmeta raspolaganja. Ako nakon otvaranja stečajnog postupka neko neposredno ispuni obavezu stečajnom dužniku oslobađa se svoje obaveze da izvrši činidbu stečajnom upravniku samo ako u vrijeme izvršenja nije znao za otvaranje stečajnog postupka (prije javnog oglašavanja otvaranja stečajnog postupka). Sve obaveze prema dužniku ispunjavaju se stečajnom upravniku.

Parnični i vanparnični postupci u kojima dužnik učestvuje kao stranka prekidaju se ex lege. Isto tako prekidaju se i izvršni postupci radi namirenja i radi osiguranja. Izuzetno, do prekida ne mora doći, kada je stečajni dužnik tužilac, a predmet spora se odnosi na imovinu dužnika, odnosno na stečajnu masu. Sporove u kojima je stečajni dužnik tuženi, može preuzeti i stečajni upravnik i protivna stranka ako se tiču: (i) izlučenja nekog predmeta iz stečajne mase, (ii) odvojenog namirenja ili (iii) dugova stečajne mase. Stečajni povjerilac može u prekluzivnom roku od 30 dana od dana održavanja ispitnog ročišt na kojem je njegovo potraživanje osporeno podnijeti prijedlog za nastavak ranije započetog postupka. Ako se prekinuti parnični postupak vodio pred sudom opšte nadležnosti, Sud

se, ukoliko nastavi prekinuti postupak, rješenjem oglašava stvarno i mjesno nennadležnim i predmet ustupa sudu koji sprovodi stečajni postupak nad tuženim.

Ako stečajni povjerilac u periodu od 90 dana prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili nakon toga stekne različno pravo ili neko drugo obezbjeđenje na imovini stečajnog dužnika koja ulazi u stečajnu masu, to pravo obezbjeđenja otvaranjem stečajnog postupka prestaje.

Nakon otvaranja stečajnog postupka stečajni povjerioci ne mogu protiv stečajnog dužnika tražiti prinudno izvršenje niti tražiti osiguranje na dijelovima imovine koja ulazi u stečajnu masu.

Različni povjerioci mogu svoja osigurana potraživanja ostvarivati zasebno, po pravilima izvršnog postupka, uz prethodnu saglasnost stečajnog upravnika u sljedećim slučajevima:

- 1) ako se različna stvar prodaje u postupku reorganizacije stečajnog dužnika,
- 2) ako se različna stvar prodaje u postupku prodaje stečajnog dužnika kao pravnog lica,
- 3) ako se različna stvar prodaje u cjelini, budući da predstavlja funkcionalnu cjelinu.

Različni povjerioci podnose zahtjev stečajnom upravniku u roku od 15 dana od dana održavanja izvještajnog ročišta, radi dobijanja saglasnosti a stečajni upravnik je dužan da odluči o zahtjevu u roku od 15 dana od dana njegovog prijema, uz prethodno pribavljeno mišljenje odbora povjerilaca. Ako se stečajni upravnik o zahtjevu različnog povjerioca ne izjasni u roku od 15 dana, smatra se da je data saglasnost. Ako stečajni upravnik o zahtjevu različnog povjerioca odluči negativno, stečajni dužnik preuzima odgovornost za štetu koju bi različni povjerilac zbog toga pretrpio.

Ako se radi o prinudnom izvršenju, koje se odnosi na dugove stečajne mase, a koji nisu nastali radnjama stečajnog upravnika, ono nije dopušteno u roku od šest mjeseci nakon pokretanja stečajnog postupka.

Međutim, prinudno izvršenje, koje se odnosi na dugove stečajne mase, ipak će biti dozvoljeno, ako se dugovi stečajne mase odnose na:

- obaveze iz dvostranog ugovora, čije je ispunjenje izabrao stečajni upravnik;
- obaveze iz trajnog obligacionog odnosa, nakon isteka prvog roka, u kome je stečajni upravnik mogao da otkáže taj ugovor;
- obaveze iz radnog ili nekog drugog trajnog obligacionog odnosa, ako je stečajni upravnik tražio ispunjenje protivčinidbe u korist stečajne mase.

Zabrana pošte i saradnja dužnika - stečajni sudija može donijeti rješenje o dostavljanju svih pošiljki dužnika stečajnom upravniku. Stečajni dužnik ima obavezu da saraduje sa organima stečajnog postupka. Stečajni dužnik ima obavezu da stečajnom sudiji, stečajnom upravniku, odboru povjerilaca, a i skupštini povjerilaca po naređenju stečajnog sudije, dostavlja sve podatke i obavještenja koja se odnose na stečajni postupak.

b) Ispunjenje pravnih poslova

Stečajni upravnik može, ako stečajni dužnik ili njegov saugovarač u vrijeme otvaranja stečajnog postupka nisu ispunili ili nisu u potpunosti ispunili dvostrano obavezujući ugovor, umjesto stečajnog dužnika da ispuni ugovor i da zahtijeva ispunjenje od druge strane. Stečajni upravnik je dužan da najkasnije u roku 15 dana od dana otvaranja stečajnog postupka izjavi da li namjerava zatražiti ispunjenje ugovora ili ne, ako ga druga strana pozove na vršenje prava izbora. Ako stečajni upravnik u roku od 15 dana ne dostavi izjavu, ne može zahtijevati ispunjenje ugovora. Ako stečajni upravnik odbije ispunjenje, druga strana može ostvariti svoje potraživanje

Zakonom su posebno regulisana pravila za fiksne poslove (član 120.), ugovore sa djeljivim činidbama (član 121.), ugovore sa predbilježbom (član 122.) i ugovore o zakupu nekretnina (član 124.-127.).

U pogledu ugovora o radu, Zakon propisuje da danom otvaranja stečajnog postupka prestaju ugovori o radu radnika stečajnog dužnika a stečajni

upravnik pismeno obavještava radnike o prestanku radnog odnosa. Stečajni upravnik može zaključiti nove ugovore o radu sa licima koja su potrebna za nastavak poslovanja ili odvijanja stečajnog postupka, prvenstveno sa radnicima stečajnog dužnika kojima je prestao ugovor o radu. Zahtjevi radnika koji mogu nastati na osnovu prestanka ugovora o radu, kao što su naknada štete zbog prijevremenog prestanka ugovora o radu ili otpremnina, mogu se ostvarivati samo kao stečajna potraživanja opšteg isplatnog reda.

Nalozi stečajnog dužnika, koji se odnose na stečajnu masu, po pravilu, prestaju otvaranjem stečajnog postupka. Na isti način se reguliše i punomoć dužnika koja se odnosi na imovinu koja ulazi u stečajnu masu, ta punomoć prestaje otvaranjem stečajnog postupka.

c) Prebijanje potraživanja

Pokretanje stečajnog postupka ne utiče na pravo stečajnog povjerioca na prebijanje potraživanja, ako je to pravo stečeno na osnovu zakona ili ugovora. Zakon reguliše i slučajeve, kada prebijanje potraživanja nije dopušteno:

- ako je obaveza stečajnog povjerioca prema stečajnoj masi nastala nakon otvaranja stečajnog postupka;
- ako je stečajni povjerilac svoje potraživanje nakon otvaranja postupka stekao od nekog drugog povjerioca;
- ako je stečajni povjerilac stekao mogućnost prebijanja pravnom radnjom koja se može pobijati;
- ako povjerilac, čije potraživanje treba biti ispunjeno iz imovine stečajnog dužnika koja ne ulazi u stečajnu masu, duguje nešto stečajnoj masi;
- ako je povjerilac povezano lice (u smislu člana 141. Zakona o stečaju), a stečajnom dužniku prema tom licu pripada neko potraživanje koje je nastalo ili dospjelo u periodu od 6 mjeseci prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, osim ako povjerilac ne dokaže da u trenutku nastanka mogućnosti

prebijanja nije znao za prijeteću platežnu nesposobnost ili nastalu platežnu nesposobnost stečajnog dužnika.

d) Pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika

Pobijati se mogu pravne radnje preduzete prije otvaranja stečajnog postupka kojima se umanjuje vrijednost stečajne mase i, samim tim, remeti ravnomijerno namirenje povjerilaca (oštećenje povjerilaca), odnosno kojima se pojedini povjerioci stavljaju u povoljniji položaj (pogodovanje povjerilaca). Pravna radnja se smatra preduzetom u trenutku u kome nastupaju njena pravna dejstva a ako su pravne radnje ograničene uslovom ili rokom ne uzima se u obzir nastupanje uslova ili roka. Sa pravnom radnjom je izjednačeno propuštanje kao i mjere prinudnog izvršenja. Pravne radnje iz postupka restrukturiranja koje se ne mogu pobijati:

- 1) transakcije koje je izvršio dužnik u okviru redovnog toka poslovanja;
- 2) transakcije koje je izvršio dužnik sa ovlaštenjem suda ili povjerenika, a koja izlaze iz okvira redovnog toka poslovanja;
- 3) transakcije koje su redovno izvršene u okviru izvršavanja odobenog plana finansijskog i operativnog restrukturiranja.

Pobijati se mogu sledeće pravne radnje:

- 1) *Pravne radnje koje su dale ili omogućile stečajnom povjeriocu osiguranje ili namirenje: a) ako su preduzete u zadnjih 12 prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, ako je u vrijeme izvršenja radnje dužnik bio platežno nesposoban, odnosno ako je povjerilac, u vrijeme preduzimanja radnje, znao ili morao znati da je dužnik nesposoban za plaćanje ili to iz grube nepažnje nije znao; b) ako su preduzete nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka i ako je, u vrijeme izvršenja pravnih radnji, povjerilac znao ili morao znati za dužnikovu nesposobnost za plaćanje, odnosno za prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ili to iz grube nepažnje nije znao.*

- 2) *Pravne radnje koje su dale ili omogućile stečajnom povjeriocu neuobičajeno osiguranje ili namirenje, kao što je namirenje koje on nije ili nije na taj način ili u to vrijeme imao pravo zahtijevati: a)* ako su preduzete u periodu od 90 dana prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili nakon podnošenja prijedloga; *b)* ako je pravna radnja preduzeta u periodu 6 mjeseci prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka i stečajni dužnik je u vrijeme pravne radnje bio platežno nesposoban. Smatrat će se da je povjerilac znao za nesposobnost za plaćanje ili za prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ako je znao za okolnosti iz kojih se nužno moralo zaključiti da postoji nesposobnost za plaćanje ili da je podnesen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka. Ako je povjerilac povezano lice sa stečajnim dužnikom pretpostavlja se da je znalo za nesposobnost za plaćanje ili da je podnesen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka.

Mogu se pobijati i one pravne radnje dužnika, *koje su preduzete bez naknade ili uz minimalnu naknadu*, a kojom se oštećuju pojedini povjerioci, ako je preduzeta u poslednjih pet godina prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka. Ovdje je riječ o pravnim radnjama kada je stečajni dužnik odustao od neke imovinske vrijednosti, a da za to nije primio odgovarajuću protučinidbu kao naknadu. Radnja se ne može pobijati ako se radi o uobičajenom prigodnom poklonu neznatne vrijednosti.

Takođe se može pobijati pravna radnja stečajnog dužnika koju je on preduzeo u poslednjih pet godina prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili nakon toga *sa namjerom da ošteti povjerioca* pod uslovom da je druga ugovorna strana znala za namjeru stečajnog dužnika u vrijeme preduzimanja radnje, a pretpostavlja se da je znala ako je znala da stečajnom dužniku prijeti nesposobnost za plaćanje i da se radnjom oštećuju povjerioci.

Tužba za pobijanje pravnih radnji podnosi se protiv lica, prema kome je ili u čiju korist je pobijana radnja i preduzeta. To je, najčešće lice, koje je sa dužnikom sklopilo neki posao ili lice, koje je steklo neku imovinsku korist iz

jednostrane pravne radnje dužnika. To lice ostaje pasivno legitimisano, čak i ako je, u međuvremenu, otuđilo predmet pobijanja. Pravo na pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika pripada stečajnom upravniku. On može da podnese tužbu za pobijanje pravnih radnji od momenta kada je preuzeo dužnost stečajnog upravnika. Pravne radnje mogu pobijati i povjerioci pod uslovom da stečajni upravnik ne pokrene parnicu u roku od 30 dana od dana prijema poziva povjerioca. Tužba se može podnijeti u roku od dvije godine od otvaranja stečajnog postupka, a ovaj rok ne važi ukoliko se pravna radnja pobija isticanjem protivtužbe ili prigovora u parnici.

Ako protivnik pobijanja vrati ono što je stekao na osnovu pobojne radnje, njegovo potraživanje ponovo oživljava. Protivnik pobijanja svoje pravo na povrat protučinidbe može da ostvaruje kao stečajni povjerilac.

LIKVIDACIJA POSLOVNIH SUBJEKATA

UVOD

Likvidacija poslovnih subjekata predstavlja način njihovog prestanka, a procedura provođenja likvidacionog postupka u Republici Srpskoj je utvrđena Zakonom o likvidacionom postupku („Suzbeni glasnik Republike Srpske“, br. 82/19). Likvidacioni postupak se sprovodi u slučajevima kada poslovni subjekt ima dovoljno finansijskih sredstava za pokriće svih svojih obaveza, te s tim u vezi likvidacioni postupak služi potpunom namirenju svih povjerilaca pravnog lica. Nakon sprovedenog likvidacionog postupka, te namirenja troškova postupka i svih povjerilaca, preostala imovina poslovnog subjekta raspodjeljuje se osnivačima, ortacima, članovima odnosno akcionarima poslovnog subjekta (u daljem tekstu: vlasnici kapitala poslovnog subjekta) srazmjerno učešću u vlasništvu. Iz navedenog se da zaključiti da je solventnost pravnog lica neophodan preduslov za provođenje ovog postupka, međutim treba dodati i to da likvidacija poslovnog subjekta nije jednostavan postupak koji se ogleda samo u provođenju procedure pred sudom, već je to postupak koji zahtjeva analizu i rješavanje mnogobrojnih pitanja vezanih za različite aspekte poslovanja privrednog društva, kao što su su pravni, računovodstveni, finansijski, poreski, bankarski itd.

Za provođenje likvidacionog postupka nadležan je sud koji je prema Zakonu o stečaju stvarno i mjesno nadležan za sprovođenje stečajnog postupka, a na rješavanje pitanja likvidacionog postupka koja nisu uređena Zakonom o likvidacionom postupku shodno se primjenjuju odredbe Zakona o stečaju, osim odredaba kojima se uređuje: 1. postupak restrukturiranja, 2. postupak reorganizacije stečajnog dužnika, 3. skupština povjerilaca i odbor povjerilaca, 4. pobijanje pravnih radnji, 5. ročište za glavnu diobu.

Zakon o likvidacionom postupku predviđa da se isti sprovodi u sljedećim slučajevima i to: 1. ako je poslovnom subjektu izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti zbog neispunjavanja uslova za obavljanje djelatnosti,

a poslovni subjekat u roku određenom u izrečenoj mjeri ne ispuni te uslove, odnosno ne promijeni djelatnost, 2. ako su prestali postojati prirodni i drugi uslovi za obavljanje djelatnosti, 3. ako je isteklo vrijeme na koje je poslovni subjekat osnovan, 4. ako je donijeta odluka o prestanku poslovnog subjekta od ovlaštenog organa poslovnog subjekta, koji je određen posebnim zakonom, odnosno osnivačkim aktom ili statutom poslovnog subjekta, 5. ako se pravosnažnom odlukom nadležnog suda utvrdi ništavost upisa u Registar poslovnih subjekata, 6. ako poslovni subjekat nije uskladio oblik organizovanja, kao i opšte akte sa zakonom kojim se uređuju privredna društva i drugim propisima, a nije likvidiran i brisan iz Registra u skladu sa zakonom kojima se uređuje registracija poslovnih subjekata u Republici Srpskoj, 7. ako je poslovnom subjektu pravosnažnom odlukom nadležnog suda izrečena kazna prestanka pravnog lica u skladu sa zakonom kojim se propisuju krivična djela i krivične sankcije, 8. i u slučajevima utvrđenim drugim zakonima.

VRSTE LIKVIDACIONOG POSTUPKA

Zakon o likvidacionom postupku predviđa 4 vrste likvidacionih postupaka i to:

1. dobrovoljni likvidacioni postupak,
2. prinudni likvidacioni postupak,
3. likvidacioni postupak po službenoj dužnosti,
4. likvidacioni postupci utvrđeni drugim zakonima.

Treba napomenuti da pored Zakona o likvidaciji i Zakon o privrednim društvima takođe uređuje pitanja likvidacije privrednih društava i kao takav razlikuje samo dobrovoljnu i prinudnu likvidaciju. S tim u vezi, kako su razlike u provođenju dobrovoljne i prinudne likvidacije između ova dva zakona neznatne, dalje u tekstu će više riječi biti o odredbama Zakona o likvidaciji.

Dobrovoljni likvidacioni postupak

Dobrovoljni likvidacioni postupak se sprovodi na osnovu odluke o prestanku poslovnog subjekta, koju odluku donosi ovlašteni organ poslovnog subjekta određen posebnim zakonom, odnosno osnivačkim aktom ili statutom poslovnog subjekta. Ovaj postupak može se sprovesti u redovnom ili u skraćenom dobrovoljnom likvidacionom postupku, a prijedlog za pokretanje dobrovoljnog likvidacionog postupka podnose vlasnici kapitala poslovnog subjekta ili lice ovlašteno za zastupanje poslovnog subjekta.

Prinudni likvidacioni postupak

Prinudni likvidacioni postupak se pokreće ako je:

- 1) pravosnažnim rješenjem nadležnog organa poslovnom subjektu izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti zbog neispunjavanja uslova za obavljanje djelatnosti, a poslovni subjekat u roku određenom u izrečenoj mjeri ne ispuni te uslove, odnosno ne promijeni djelatnost,
- 2) pravosnažnom odlukom nadležnog suda izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti, zbog neispunjavanja uslova za obavljanje djelatnosti, a poslovni subjekat u roku određenom u izrečenoj mjeri ne ispuni te uslove, odnosno ne promijeni djelatnost, ili
- 3) pravosnažnom odlukom nadležnog suda izrečena mjera trajne zabrane obavljanja djelatnosti,
- 4) pravosnažnom odlukom nadležnog suda izrečena kazna prestanka pravnog lica,
- 5) Prijedlog za pokretanje prinudnog likvidacionog postupka podnosi organ koji je donio odluku kojom je izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti.

Prijedlog za pokretanje prinudnog likvidacionog postupka iz tačke 2) podnosi organ koji je pred sudom pokrenuo postupak donošenja odluke o

izricanju mjere zabrane obavljanja djelatnosti, dok prijedlog za pokretanje i otvaranje prinudnog likvidacionog postupka iz tačke 3) i 4) podnosi sud koji je izrekao mjeru trajne zabrane obavljanje djelatnosti, odnosno nalaže sud koji je izrekao kaznu prestanka pravnog lica.

Likvidacioni postupak po službenoj dužnosti

Likvidacioni postupak po službenoj dužnosti se pokreće ako je:

1) pravosnažnom odlukom nadležnog suda utvrđen prestanak poslovnog subjekta nakon isteka vremena na koje je osnovan,

2) pravosnažnom odlukom nadležnog suda utvrđeno da poslovni subjekat nije uskladio oblik organizovanja, kao i opšte akte sa zakonom kojim se uređuju privredna društva i drugim propisima, a nije likvidiran i brisan iz registra poslovnih subjekata, u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija poslovnih subjekata u Republici Srpskoj,

3) pravosnažnom odlukom nadležnog suda utvrđena ništavost upisa u registar poslovnih subjekata. Prijedlog za pokretanje likvidacionog postupka po službenoj dužnosti iz stava podnosi sud koji je donio jednu od odluka iz tačke 1), 2) i 3). U likvidacionom postupku po službenoj dužnosti it tačke 2), ostatak likvidacione mase likvidacionog dužnika koji nije prenijet vlasnicima kapitala poslovnog subjekta postaje svojina Republike Srpske. Upis prava svojine na Republiku Srpsku iz vrši se na osnovu rješenja suda.

Likvidacioni postupci utvrđeni drugim zakonima pokreću se i sprovode na način propisan tim zakonima.

ORGANI LIKVIDACIONOG POSTUPKA

Organi likvidacionog postupka su: likvidacioni sudija i likvidacioni upravnik (likvidator). Likvidacioni sudija ima zakonom utvrđena prava i obaveze, a između ostalih ovlaštenja on vodi i upravlja likvidacionim postupkom, vrši nadzor nad radom likvidacionog upravnika, po potrebi razrješava dužnosti istog, a može ga i novčano kazniti za prekršaj ako likvidacioni upravnik ne ispunjava svoje obaveze propisane zakonom. Takođe, likvidacioni sudija može na prijedlog podnosioca prijedloga za otvaranje likvidacionog postupka za likvidacionog upravnika imenovati člana uprave poslovnog subjekta, dok sa druge strane, ukoliko predlagač ne predloži određeno lice za likvidacionog upravnika, likvidacioni sudija će imenovati likvidacionog upravnika sa liste stečajnih upravnika. Likvidacioni sudija imenuje likvidacionog upravnika rješenjem o otvaranju likvidacionog postupka, a likvidacioni upravnik stiče svojstvo lica ovlaštenog za zastupanje poslovnog subjekta upisom u ove promjene u sudskom registru. Za svoj rad likvidacioni upravnik ima pravo na naknadu i nagradu troškova čiju visinu određuje likvidacioni sudija u skladu sa Pravilnikom o naknadama i nagradama za rad likvidacionog upravnika. Pored prava i obaveza koje ima likvidacioni upravnik, on u vršenju svojih dužnosti takođe odgovara i za štetu koju pričini vlasnicima kapitala poslovnog subjekta ili povjeriocima. Likvidacioni upravnik odgovara za štetu prouzrokovanu namjerno ili iz krajnje nepažnje, do visine petorostrukog iznosa nagrade koju je primio za svoj rad, a ukoliko navedeni iznos sredstava nije dovoljan za namirenje štete koja je nastala povjeriocu, za tu štetu solidarno odgovaraju svi vlasnici kapitala poslovnog subjekta do iznosa imovine koja im je isplaćena ili preostala nakon zaključenja likvidacionog postupka, osim u skraćenom dobrovoljnom likvidacionom postupku.

REDOVAN LIKVIDACIONI POSTUPAK

Pokretanje likvidacionog postupka

Likvidacioni postupak se pokreće podnošenjem sudu prijedloga za otvaranje likvidacionog postupka, a prijedlog mogu da podnesu lica ovlaštena zakonom zavisno od vrste likvidacionog postupka koji se pokreće. Uz prijedlog za otvaranje likvidacionog postupka predlagač dostavlja:

1. odluku o prestanku poslovnog subjekta, koju donosi ovlašteni organ poslovnog subjekta određen posebnim zakonom, odnosno osnivačkim aktom ili statutom poslovnog subjekta, ili
2. pravosnažnu odluku nadležnog organa kojim je izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti, ili
3. pravosnažnu odluku nadležnog suda kojim je utvrđen prestanak poslovnog subjekta, ili
4. pravosnažnu odluku nadležnog organa kojom je utvrđen prestanak poslovnog subjekta, ili
5. pravosnažnu odluku nadležnog suda koji je izrekao kaznu prestanka pravnog lica,
6. izvod iz registra poslovnih subjekata, koji nije stariji od 15 dana od dana podnošenja prijedloga za pokretanje likvidacionog postupka,
7. uvjerenje Poreske uprave Republike Srpske o izmirenim direktnim poreskim obavezama, koje nije starije od 15 dana od dana podnošenja prijedloga za pokretanje likvidacionog postupka,
8. uvjerenje Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine o izmirenim indirektnim poreskim obavezama, koje nije starije od 15 dana od dana podnošenja prijedloga za pokretanje likvidacionog postupka,

9. uvjerenje nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, na čijoj teritoriji se nalazi sjedište likvidacionog dužnika ili poslovne jedinice likvidacionog dužnika, o izmirenim obavezama prema jedinici lokalne samouprave, koje nije starije od 15 dana od dana podnošenja prijedloga za pokretanje likvidacionog postupka,

10. potvrdu Centralne banke Bosne i Hercegovine ili Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge o stanju poslovnih računa, koje nije starija od osam dana od dana podnošenja prijedloga za pokretanje likvidacionog postupka,

11. finansijski izvještaji o poslovanju u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija. Predlagač je takođe obavezan da uplati predujam u iznosu koji odredi likvidacioni sudija za pokriće troškova likvidacionog postupka, a ukoliko predlagač ne uplati predujam u roku od 15 dana od dana prijema poziva, likvidacioni sudija će rješenjem odbaciti prijedlog za pokretanje likvidacionog postupka.

Ukoliko predlagač dostavi prijedlog sa nepotpunom dokumentacijom, likvidacioni sudija će zaključkom naložiti predlagaču da u roku od 15 dana od dana dostavljanja zaključka uredi i dopuni prijedlog. Ako predlagač ne postupi po zaključku suda likvidacioni sudija će rješenjem odbaciti prijedlog, a na rješenje kojim se odbacuje prijedlog predlagač ima pravo žalbe drugostepenom sudu u roku od osam dana od dana dostavljanja. Likvidacioni sudija može izmijeniti ili dopuniti svoje rješenje, u slučaju da uz žalbu budu priloženi dokumenti i isprave koji prijedlog čine urednim i potpunim. Nakon što razmotri prijedlog i utvrdi osnovanost istog, likvidacioni sudija donosi rješenje o otvaranju likvidacionog postupka, kojim istovremeno imenuje likvidacionog upravnika. Predmetnim rješenjem likvidacioni sudija takođe nalaže da se u sudskom registru uz ime poslovnog subjekta upiše i doda oznaka "u likvidaciji", a kao lice ovlašteno za zastupanje upiše likvidacioni upravnik. Ovo rješenje se objavljuje na oglasnoj tabli suda i internet stranici Agencije za posredničke i informatičke usluge (u daljem tekstu: APIF), a izreka rješenja objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srpske".

Rješenje o otvaranju likvidacionog postupka potom se dostavlja likvidacionom dužniku, likvidacionom upravniku, predlagaču, Poreskoj upravi RS, Upravi za indirektno oporezivanje BiH, berzi na kojoj se trguje akcijama poslovnog subjekta (emitenta) - ukoliko se likvidacioni postupak sprovedi nad poslovnim subjektom čijim se akcijama trguje na berzi, javnim registrima u kojima se nalazi upisana imovina likvidacionog dužnika, kao i drugim fizičkim i pravnim licima koji imaju pravni interes, a navedena lica imaju pravo žalbe protiv rješenja o otvaranju likvidacionog postupka koja se podnosi drugostepenom sudu u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja. Nakon stupanja na dužnost, a najkasnije u roku od 30 dana od dana imenovanja, likvidacioni upravnik dostavlja likvidacionom sudiji izvještaj o finansijskom stanju i poslovanju likvidacionog dužnika, koji sadrži:

- 1) popis imovine,
- 2) popis povjerilaca,
- 3) početni bilans,
- 4) drugu dokumentaciju o finansijskom stanju i poslovanju likvidacionog dužnika.

Unovčenje imovine

Likvidacioni upravnik bez odlaganja ulazi u posjed imovine likvidacionog dužnika, unovčava tu imovinu ukoliko nema dovoljno raspoloživih novčanih sredstava u likvidacionoj masi, te potom vrši namirenje povjerilaca. Unovčenje nepokretnosti koje nisu opterećene teretima vrši se javnim nadmetanjem, javnim prikupljanjem ponuda ili neposrednom pogodbom, a nepokretnosti unovčava likvidacioni upravnik tako što zaključuje kod notara ugovor o kupoprodaji sa kupcem koji je izlicitirao, odnosno ponudio i uplatio najvišu cijenu, te na kupca prenosi prava na nepokretnostima i uvodi ga u posjed nepokretnosti. Ukoliko su nepokretnosti opterećene razlučnim pravom, likvidacioni upravnik će u cilju unovčenja iste dati oglas u kojem će utvrditi vrijednost nepokretnosti,

način i uslove unovčenja. Na prvoj javnoj prodaji nepokretnosti se ne mogu unovčiti ispod 1/2 procijenjene vrijednosti, a na drugoj javnoj prodaji se ne mogu unovčiti ispod 1/3 procijenjene vrijednosti. Međutim, ako se ne uspiju unovčiti nepokretnosti sa teretom na dvije javne prodaje, postupak unovčenja se ne obustavlja, već se na svakoj narednoj javnoj prodaji najniža cijena po kojoj se nepokretnosti mogu unovčiti smanjuje se za 10% od prethodne vrijednosti. Dodatno, Zakon o likvidaciji predviđa i da razlučni povjerilac može preuzeti nepokretnost ako ne uspije javna prodaja i ako to nije suprotno interesima drugih povjerilaca, i to:

- 1) ako se nepokretnosti nisu mogle unovčiti po cijeni koja je veća od visine potraživanja razlučnog povjerioca i
- 2) ako je razlučni povjerilac višeg reda u odnosu na druge razlučne povjerioce.

U cilju preuzimanja nepokretnosti, razlučni povjerilac podnosi zahtjev, a likvidacioni sudija donosi rješenje o tome. Za unovčenje nepokretnosti neposrednom pogodbom potrebna je saglasnost razlučnog povjerioca. Iz dijela dobijenog unovčenjem koji pripada razlučnom povjeriocu izdvajaju se sredstva za namirenje troškova likvidacionog postupka u iznosu od 5% od iznosa ostvarenog unovčenjem imovine, a dobijena sredstva se izdvajaju u likvidacionu masu. Likvidacioni upravnik može unovčiti i pokretne stvari na kojima postoji razlučno pravo javnim nadmetanjem, javnim prikupljanjem ponuda ili neposrednom pogodbom, ako pokretnu stvar ima u svom posjedu i ako za taj način unovčenja dobije saglasnost razlučnih povjerilaca. Takođe, likvidacioni upravnik može naplatiti ili unovčiti i potraživanje koje je likvidacioni dužnik ustupio ili založio radi obezbjeđenja nekog prava. Prije nego što likvidacioni upravnik unovči i preda trećem licu pokretnu stvar dužan je da obavijesti razlučnog povjerioca na koji način namjerava da unovči pokretnu stvar, odnosno pravo, te da omogući razlučnom povjeriocu da u roku od osam dana od dana prijema obavještenja predloži povoljnije unovčenje pokretne stvari ili prava uz predočavanje konkretne ponude sa dokazom o platežnoj sposobnosti kupca. Ukoliko razlučni povjerilac blagovremeno predloži povoljnije unovčenje, likvidacioni upravnik će prihvatiti takvo unovčenje ili

će pokretnu stvar unovčiti tako da ne ošteti razlučnog povjerioca. Isto tako, unovčenje se može izvršiti tako da razlučni povjerilac preuzme pokretnu stvar ako to nije suprotno interesima drugih povjerilaca. Nakon što likvidacioni upravnik unovči pokretnu stvar na kojoj postoji razlučno pravo, iz ostvarenog iznosa unovčenja prvo se namiruju troškovi likvidacionog postupka u iznosu od 5%, a ostatak ostvarenog iznosa koristi se za namirenje razlučnih povjerilaca bez odgađanja. Ukoliko je pokretnu stvar na kojoj postoji razlučno pravo likvidacioni upravnik prenio na razlučnog povjerioca, razlučni povjerilac je obavezan da uplati iznos koji je potreban za namirenje troškova likvidacionog postupka. Ako je zbog unovčenja likvidaciona masa opterećena porezom, iznos poreza dodaje se troškovima unovčenja. Unovčenje pokretne stvari ili potraživanja može da izvrši i sam razlučni povjerilac ako stvar ima u svom posjedu ili ako je likvidacioni upravnik prepustio pokretnu stvar ili potraživanje na unovčenje. Na zahtjev likvidacionog upravnika i nakon saslušanja razlučnog povjerioca, likvidacioni sudija može odrediti rok, unutar kojeg razlučni povjerilac mora unovčiti pokretnu stvar, s tim da, nakon proteka roka, pravo na unovčenje pokretne stvari prelazi na likvidacionog upravnika. Likvidacioni upravnik unovčava pokretne stvari bez tereta, javnim nadmetanjem, ili javnim prikupljanjem ponuda, ili neposrednom pogodbom, ako pokretnu stvar ima u svom posjedu. Pokretne stvari male vrijednosti likvidacioni upravnik unovčava neposrednom pogodbom, a pokretnom stvari male vrijednosti smatra se ona čija vrijednost ne prelazi iznos od 2.000,00 KM. Ukoliko pokretne stvari likvidacioni upravnik ne unovči ili su troškovi veći od vrijednosti stvari, likvidacioni upravnik može, uz saglasnost povjerilaca, te stvari uručiti Crvenom krstu ili drugim humanitarnim organizacijama, socijalnim ili obrazovnim ustanovama, ako oni te stvari prihvate.

Uslovi za stečaj

Ukoliko likvidacioni upravnik utvrdi u toku postupka da više ne postoje uslovi za vođenje likvidacionog postupka, već da su ispunjene pretpostavke za otvaranje stečajnog postupka, odmah će, a najkasnije u roku od 15 dana od dana saznanja za ispunjenost uslova, podnijeti prijedlog da se obustavi likvidacioni postupak i otvori stečajni postupak nad likvidacionim dužnikom. U slučaju nepodnošenja ili zakašnjelog podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka likvidacioni upravnik odgovara za štetu koja povjeriocima i vlasnicima kapitala poslovnog subjekta nastane zbog takvog neblagovremenog postupanja.

Namirivanje povjerioca

Nakon izmirenja troškova likvidacionog postupka, likvidacioni upravnik izmiruje potraživanja povjerilaca. Ako su sporna potraživanja povjerilaca za koja ne postoji izvršna isprava, na prijedlog likvidacionog upravnika, likvidacioni sudija upućuje povjerioca da pokrene parnicu radi dokazivanja osnovanosti potraživanja u roku od 30 dana od dana upućivanja na parnicu. Ukoliko povjerilac u ostavljenom roku pokrene parnicu, likvidacioni upravnik će obezbjediti sredstva radi eventualne isplate predmetne obaveze samo ako ima na raspolaganju dovoljno raspoloživih sredstava za obezbjeđenje, a ako ne postoji dovoljno raspoloživih sredstava za obezbjeđenje, likvidacioni upravnik neće vršiti diobu do pravosnažnog okončanja parničnih postupaka. Sa druge strane, ako povjerilac ne pokrene parnicu u ostavljenom roku, njegovo se potraživanje prilikom diobe neće uzeti u obzir. Nakon potpunog namirenja povjerilaca, preostala imovina se uručuje vlasnicima kapitala poslovnog subjekta srazmjerno učešću u vlasništvu ili njihovoj odluci o raspodjeli ostatka likvidacione mase. Ukoliko su su vlasnici kapitala poslovnog subjekta strana fizička ili pravna lica, a ostatak likvidacione mase predstavljaju nepokretnosti, takva likvidaciona masa se vlasnicima kapitala poslovnog subjekta uručuje u skladu sa zakonom kojim se uređuje sticanje prava svojine stranih lica na nepokretnostima u Republici Srpskoj, a ako nisu

ispunjeni uslovi za sticanje prava na nepokretnostima utvrđeni posebnim zakonom, likvidacioni upravnik vrši unovčenje nepokretnosti i uručuje ostatak likvidacione mase vlasnicima kapitala poslovnog subjekta srazmjerno učešću u vlasništvu ili njihovoj odluci o raspodjeli ostatka likvidacione mase.

Po okončanom postupku diobe, likvidacioni upravnik dostavlja Izvještaj o svim radnjama sprovedenim tokom postupka sa dokazima o izvršenom namirenju povjerilaca i Izvještaj o troškovima likvidacionog postupka.

Zaključenje likvidacionog postupka

Nakon što se izvrši potpuna dioba imovine, likvidacioni sudija rješenjem zaključuje likvidacioni postupak, a likvidacionog upravnika razrješava dužnosti. Predmetno rješenje objavljuje se na oglasnoj tabli suda i internet stranici APIF-a, a izreka rješenja o zaključenju likvidacionog postupka objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srpske". Sud takođe dostavlja rješenje predlagaču, likvidacionom upravniku, i drugim fizičkim i pravnim licima koji imaju pravni interes, a isti imaju pravo da podnesu žalbu drugostepenom sudu protiv predmetnog rješenja u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja. Po pravosnažnosti rješenja o zaključenju likvidacionog postupka, likvidacioni sudija će naložiti brisanje poslovnog subjekta iz registra poslovnih subjekata, a pravosnažno rješenje će dostaviti i berzi ukoliko se likvidacioni postupak vodio nad poslovnim subjektom čijim se akcijama trguje na berzi.

SKRAĆENI DOBROVOLJNI LIKVIDACIONI POSTUPAK

Skraćeni dobrovoljni likvidacioni postupak pokreće se podnošenjem prijedloga za sprovođenje skraćenog dobrovoljnog likvidacionog postupka, a uz prijedlog se prilaže:

- 1) odluka o prestanku poslovnog subjekta u skraćenom dobrovoljnom likvidacionom postupku, koju donosi ovlašteni organ određen posebnim zakonom, odnosno osnivačkim aktom ili statutom,
- 2) notarski ovjereni izjava vlasnika kapitala poslovnog subjekta da su izmirene sve obaveze prema povjeriocima, uključujući obaveze prema radnicima i da su saglasni da bude sproveden skraćeni dobrovoljni likvidacioni postupak,
- 3) izvod iz registra, koji nije stariji od 15 dana od dana podnošenja prijedloga za pokretanje skraćenog dobrovoljnog likvidacionog postupka,
- 4) uvjerenje Poreske uprave Republike Srpske o izmirenim direktnim poreskim obavezama, koje nije starije od 15 dana od dana podnošenja prijedloga za pokretanje skraćenog dobrovoljnog likvidacionog postupka,
- 5) uvjerenje Uprave za indirektno oporezivanje BiH o izmirenim indirektnim poreskim obavezama, koje nije starije od 15 dana od dana podnošenja prijedloga za pokretanje skraćenog dobrovoljnog likvidacionog postupka,
- 6) uvjerenje nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, na čijoj teritoriji se nalazi sjedište likvidacionog dužnika ili poslovne jedinice likvidacionog dužnika, o izmirenim obavezama prema jedinici lokalne samouprave, koje nije starije od 15 dana od dana podnošenja prijedloga za pokretanje skraćenog dobrovoljnog likvidacionog postupka,
- 7) potvrda Centralne banke Bosne i Hercegovine ili Agencije o stanju poslovnih računa, koja nije starija od osam dana od dana podnošenja prijedloga za pokretanje skraćenog dobrovoljnog likvidacionog postupka,

8) posljednji finansijski izvještaj, sačinjen i prezentovan u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija,

9) izjava vlasnika kapitala poslovnog subjekta o popisu imovine sa dokazima, uz prijedlog raspodjele imovine,

10) dokaz o uplaćenim sredstvima na ime objave izreke rješenja o otvaranju i istovremenom zaključenju skraćenog dobrovoljnog likvidacionog postupka u "Službenom glasniku Republike Srpske",

11) akt nadležnog organa poslovnog subjekta kojim je dato ovlaštenje licu koje će preduzimati radnje i primati pismena u skraćenom dobrovoljnom likvidacionom postupku.

Nakon što likvidacioni sudija utvrdi da su ispunjeni uslovi za skraćeni postupak, on donosi rješenje o otvaranju i istovremenom zaključenju skraćenog dobrovoljnog likvidacionog postupka. Predmetnim rješenjem vrši se zabilježba u registru do pravosnažnosti tog rješenja, a nakon pravosnažnosti rješenja nalaže se brisanje poslovnog subjekta iz registra i rješenje se objavljuje se na oglasnoj tabli suda i internet stranici APIF-a, a izreka rješenja o otvaranju i istovremenom zaključenju skraćenog dobrovoljnog likvidacionog postupka objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srpske". Rješenje se dostavlja predlagaču, licu ovlaštenom za prijem pismena, berzi na kojoj se trguje akcijama poslovnog subjekta (emitenta) - ukoliko se skraćeni dobrovoljni likvidacioni postupak vodi nad poslovnim subjektom čijim se akcijama trguje na berzi, te drugim fizičkim i pravnim licima koji imaju pravni interes. Ova lica takođe imaju pravo na žalbu protiv rješenja drugostepenom sudu, u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja. Ukoliko se na rješenje o otvaranju i istovremenom zaključenju skraćenog dobrovoljnog likvidacionog postupka uloži žalba, likvidacioni sudija će dostaviti žalbu predlagaču i licu vlašćenom za prijem pismena uz napomenu da mogu u roku od 15 dana od dana prijema žalbe izmiriti neizmirene obaveze. Ukoliko pozvana lica u ostavljenom roku izmire sve obaveze, u tom slučaju likvidacioni sudija će uz dokaz o izmirenim obavezama rješenjem odbaciti žalbu. Međutim, ukoliko predlagač ne izmire obaveze po pozivu suda, likvidacioni sudija donosi novo rješenje kojim stavlja van snage rješenje o otvaranju i istovremenom

zaključenju skraćenog dobrovoljnog likvidacionog postupka u cijelosti i skraćeni dobrovoljni likvidacioni postupak obustavlja, te nalaže registru brisanje zabilježbe rješenja o otvaranju i istovremenom zaključenju skraćenog dobrovoljnog likvidacionog postupka. Ovo rješenje se takođe objavljuje na oglasnoj tabli suda i internet stranici APIF-a, a izreka rješenja se objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srpske" . Nakon obustave skraćenog dobrovoljnog likvidacionog postupka, likvidacioni sudija će pozvati predlagača da uplati potreban iznos sredstava na ime predujma troškova radi otvaranja redovnog likvidacionog postupka ili stečaja ako su se za to stekli uslovi, te će se po uplati predujma ovi postupci nastaviti u skladu sa zakonskim odredbama koje regulišu ove postupke. Po pravosnažno okončanom postupku likvidaciona masa se raspodjeljuje vlasnicima kapitala poslovnog subjekta prema učešću u vlasništvu, odnosno u skladu sa odlukom o raspodjeli likvidacione mase. Treba napomenuti i to da lica koja su dala ovjerenu izjavu da su izmirene sve obaveze prema povjeriocima, uključujući obaveze prema radnicima i da su saglasni da bude sproveden skraćeni dobrovoljni likvidacioni postupak, odgovoraju solidarno i neograničeno za obaveze poslovnog subjekta tri godine nakon brisanja iz registra. Poslovni subjekat koji prestaje po skraćenom dobrovoljnom likvidacionom postupku briše se iz registra uz istovremeno upisivanje u registar: ličnih imena, jedinstvenog matičnog broja i adresa vlasnika kapitala ako je fizičko lice, odnosno naziva, sjedišta i matičnog broja vlasnika kapitala ako je pravno lice, uz upis neograničene solidarne odgovornosti za obaveze brisanog poslovnog subjekta.

ŽELJKO VLAČIĆ, Advokat

Dio tima AFS je od 2011. godine, a kao advokat od 2017. godine. Član je Advokatske komore Republike Srpske.

Jezici: Engleski

E-mail: zeljko@afsajic.com

Telefon: 051/227-620

DRAGAN STIJAK, Advokat

Dio tima AFS je od 2014. godine, a kao advokat od 2020.godine. Član je Advokatske komore Republike Srpske.

Jezik: engleski

E-mail: dragan@afsajic.com

Telefon: 051/227-620

Advokatska firma "Sajic" je ortačko društvo nastalo kao nastavak advokatske prakse Sajic Stojanke započete 1989.godine u Banjaluci. Pružamo pravne savjete iz različitih oblasti prava, zastupamo klijente pred svim sudovima i državnim institucijama u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, učestvujemo u pregovorima sa stranim i domaćim pravnim i fizičkim licima, dajemo mišljenje i preporuke u vezi sa primjenom propisa, i sl. Naš tim broji 17 zaposlenih, od čega je 10 advokata. Svako od nas se specijalizuje za samo nekoliko užih pravnih oblasti, što nam omogućava da našim klijentima pružimo vrlo kvalitetnu, profesionalnu uslugu.

Maj mjesec 2020. godine

